

100 χρόνια από την κατοχύρωση της γυναικείας ψήφου στο Ηνωμένο Βασίλειο

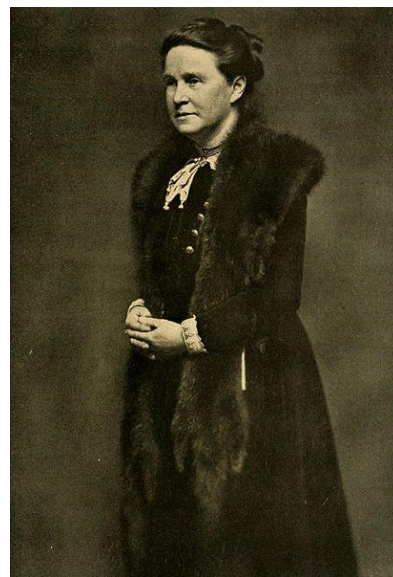
Millicent Fawcett: οι Νομοταγείς Σουφραζέτες

Το 1866 σε ηλικία 19 ετών, η Millicent Fawcett (1847-1929) συγκέντρωσε 1500 υπογραφές υπέρ του δικαιώματος ψήφου των γυναικών. Το αίτημά της παρουσίασε στη Βουλή των Κοινοτήτων ο Βουλευτής των Φιλελευθέρων και φιλόσοφος John Stuart Mill.

Εκείνη την εποχή, ορισμένες μόνο γυναίκες, που κατέβαλλαν δημοτικά τέλη ως ανύπανδρες ή χήρες, είχαν δικαίωμα ψήφου σε δημοτικές εκλογές. Οι γυναίκες δεν ψήφιζαν στις εθνικές εκλογές.

Το 1897 η Millicent Fawcett ίδρυσε την Εθνική Ένωση Συλλόγων για τα Δικαιώματα των Γυναικών συντονίζοντας έτσι την δραστηριότητα του γυναικείου κινήματος στη Βρετανία. Το 1913 η Ένωση απαριθμούσε 500 σχεδόν μέλη.

Οι Σουφραζέτες πίστευαν ότι θα μπορούσαν να πετύχουν την κατοχύρωση των δικαιωμάτων των γυναικών και, βεβαίως, της ψήφου, με ειρηνικά και συνταγματικά μέσα, όπως ειρηνικές διαδηλώσεις, συγκέντρωση υπογραφών και άσκησης πίεσης στους βουλευτές.

“Δεν αισθάνομαι ότι το να βάζεις φωτιά σε σπίτια, εκκλησίες και κάδους απορριμμάτων βοηθά πραγματικά να πείσουμε τους ανθρώπους ότι οι γυναίκες πρέπει να αποκτήσουν δικαίωμα ψήφου.”

Millicent Fawcett

Η Emmeline Pankhurst (1858-1928), μέλος του γυναικείου συλλόγου του Μάντσεστερ, είχε αρχίσει να κουράζεται με τη μικροαστική, αξιοπρεπή τακτική του γυναικείου κινήματος.

Το 1903 αποχώρησε από την Εθνική Ένωση Συλλόγων για τα Δικαιώματα των Γυναικών και ίδρυσε την Κοινωνική και Πολιτική Ένωση Γυναικών.

Η Emmeline Pankhurst πίστευε πως για να υπάρξει αλλαγή χρειαζόταν ένας ενεργός φορέας με τη συμμετοχή των νεαρών γυναικών της εργατικής τάξης.

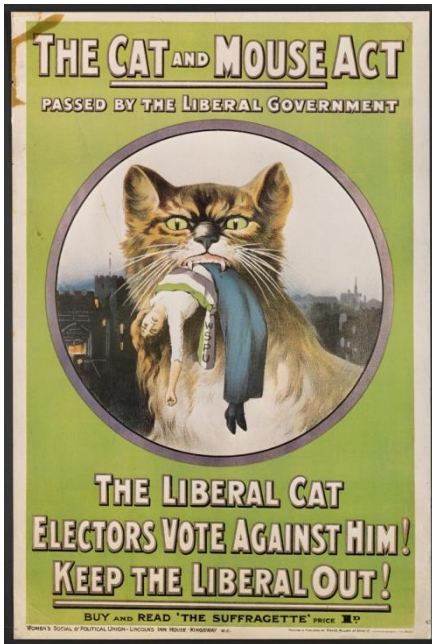
Το 1909 η Κοινωνική και Πολιτική Ένωση Γυναικών είχε παραρτήματα σε όλη τη Βρετανία και εξέδιδε εφημερίδα που πουλούσε πάνω από 20.000 αντίτυπα κάθε εβδομάδα.

Οι κόρες της Emmeline, Christabel, Adela και Sylvia είχαν επίσης ενεργό ρόλο στην οργάνωση.

“Πρέπει να ελευθερώσουμε τη μισή ανθρώπινη φυλή, τις γυναίκες, ώστε να βοηθήσουν στην απελευθέρωση του άλλου μισού.”

Emmeline Pankhurst

Σουφραζέτες: Το Παιχνίδι της Γάτας με το Ποντίκι

Από το 1912 και μετά οι Σουφραζέτες έγιναν πιο μαχητικές και βίαιες στον αγώνα τους για το δικαίωμα ψήφου. Έσπαγαν τζάμια, έβαζαν φωτιά και έκαναν απεργίες πείνας.

Όπως και πολλές άλλες σουφραζέτες η Emmeline Pankhurst συλλαμβανόταν, ξεκινούσε απεργία πείνας και υποβαλλόταν σε υποχρεωτική σίτιση στη φυλακή Holloway του Λονδίνου.

Το 1913, αντιδρώντας σε ένα κύμα απεργιών πείνας, η Βρετανική Κυβέρνηση πέρασε έναν νόμο γνωστό ως "ο Νόμος της Γάτας με το Ποντίκι" όπου οι απεργοί πείνας απελευθερώνονταν μέχρι να ανακάμψουν ελαφρώς και μετά ξανασυλλαμβάνονταν.

Στις 4 Ιουνίου 1913, η Emily Davison, μέλος της Κοινωνικής και Πολιτικής Ένωσης Γυναικών, μπήκε στο χώρο των ιπποδρομιών του Epsom την ώρα που έτρεχε το άλογο του Βασιλιά. Η σύγκρουση ήταν σφοδρή και η Emily κατέληξε τέσσερις μέρες αργότερα.

Παρότι οι πραγματικές προθέσεις της Davison δεν έγιναν ποτέ γνωστές, λέγεται πως μάλλον δεν είχε πρόθεση να θυσιαστεί αλλά θέλησε να περάσει στο λαιμό του βασιλικού αλόγου τη σημαία του κινήματος των γυναικών.

«Έχε εμπιστοσύνη στο Θεό. Εκείνη θα μας φροντίσει.»

Emmeline Pankhurst

Πολλοί άνδρες έπαιξαν σημαντικό ρόλο στον αγώνα υπέρ της γυναικείας ψήφου. Ο φιλόσοφος και πολιτικός John Stuart Mill ήταν ο πρώτος που μίλησε στο Κοινοβούλιο για το δικαίωμα ψήφου των γυναικών.

Ο βουλευτής Keir Hardie έφερνε συχνά το θέμα στο Κοινοβούλιο και ασκούσε κριτική στην Κυβέρνηση για τον τρόπο που συμπεριφέρονταν στις Σουφραζέτες.

Ο βουλευτής George Lansbury παραιτήθηκε το 1912 και πήγε σε εκλογές στην εκλογική του περιφέρεια με αίτημα την απόδοση ψήφου στις γυναίκες.

Εκτός Κοινοβουλίου, ο Frederick Pethic-Lawrence εξέδιδε μαζί με τη σύζυγό του, Emmeline Pankhurst, την εφημερίδα Votes for Women. Όπως και πολλές Σουφραζέτες, ο Frederick έκανε απεργία πείνας πολλές φορές. Εξελέγη βουλευτής το 1923 και μέλος της Βουλής των Λόρδων το 1945.

*«Ιστορικά, οι γυναίκες
στήριζαν τους άνδρες
στον αγώνα τους για
ελευθερία.
Μαζί μόχθησαν,
μαζί υπέφεραν,
μαζί θυσιάστηκαν.
Δεν αποτελεί έκπληξη,
λοιπόν, το γεγονός ότι
στον αγώνα των
Βρετανίδων για τη
χειραφέτησή τους,
υπήρξαν άνδρες που
στάθηκαν δίπλα τους.»*

*Lord Pethic-Lawrence,
1960*

*“Μπορεί μια γυναίκα να είναι Βασίλισσα της Αγγλίας αλλά δεν μπορεί να
ασκήσει το επάγγελμα από τους κόλπους του οποίου επιλέγονται
τα μέλη της κυβέρνησής της.»*

Keir Hardie MP, 1905

1914 – 1918: Ο αντίκτυπος του Α' Παγκοσμίου Πολέμου

Το 1914, γυναίκες και άντρες υποστηρικτές του γυναικείου κινήματος ανέστειλαν τον αγώνα τους για να στηρίξουν τις πολεμικές προσπάθειες. Η Κοινωνική και Πολιτική Ένωση Γυναικών έγινε η φωνή της στρατολόγησης, ενώ η Εθνική Ένωση Συλλόγων για τα Δικαιώματα των Γυναικών χρηματοδότησε νοσοκομεία στη Γαλλία και δημιούργησε θέσεις εργασίας στη Βρετανία.

Στο διάστημα 1914-1918 περίπου δύο εκατομμύρια γυναίκες αντικατέστησαν άνδρες στην αγορά εργασίας. Οι γυναίκες έκαναν πιο αισθητή την παρουσία τους, ανέλαβαν ρόλους που έως τότε κατείχαν μόνο άνδρες και προσέφεραν πολύτιμες υπηρεσίες στους πρόσφυγες του πολέμου. Οι γυναίκες δραστηριοποιήθηκαν και για τους σκοπούς των πολεμικών επιχειρήσεων ως γιατροί, νοσοκόμες, οδηγοί και μηχανικοί.

Το Σώμα Γυναικών του Στρατού Ξηράς ιδρύθηκε το 1916 και σύντομα ακολούθησαν το Σώμα Γυναικών του Βασιλικού Ναυτικού (1917) και της Βασιλικής Αεροπορίας (1918). Η Δρ Elsie Inglis ίδρυσε τα νοσοκομεία γυναικών της Σκωτίας, τα οποία ήδη το 1917 λειτουργούσαν μονάδες στο Δυτικό και το Ανατολικό Μέτωπο.

Το 1916, τριάντα δύο βουλευτές όλων των κομμάτων συνεδρίασαν για πρώτη φορά για να συζητήσουν τη μεταρρύθμιση του εκλογικού συστήματος ώστε να μπορούν να ψηφίζουν οι άνδρες που υπηρετούσαν τη θητεία τους. Τα 1917 η ίδια επιτροπή πρότεινε να αποκτήσουν δικαίωμα ψήφου οι γυναίκες άνω των 30 ετών.

«Οι γυναίκες κουβαλούν το φορτίο της θλίψης και του αποχωρισμού με ακλόνητη αντοχή και υπομονή. Αλλά δεν είναι μόνο αυτό: έχουν αναλάβει κι ένα τεράστιο μέρος της ευθύνης που απαιτείται για την πρακτική διεξαγωγή του πολέμου.»

David Lloyd George, 1918

Εξελίξεις στο Κοινοβούλιο

Το 1867 σε συζήτηση στη Βουλή για την κοινοβουλευτική μεταρρύθμιση η πρόταση του John Stuart Mill υπέρ του δικαιώματος της γυναικείας ψήφου απορρίφθηκε με 194 ψήφους κατά έναντι 73 ψήφων υπέρ. Ήδη από το 1900 πολλοί βουλευτές στήριζαν το δικαίωμα ψήφου των γυναικών. Τα σχετικά νομοσχέδια που έφταναν ως τη βουλή μπορεί να μην υπερψηφίζονταν, όμως, κέρδιζαν όλο και μεγαλύτερη στήριξη.

Στις 6 Φεβρουαρίου 1918 ο Νόμος περί Λαϊκής Εκπροσώπησης διεύρυνε το δικαίωμα ψήφου για όλους τους άρρενες πολίτες άνω των 21 ετών και όλες τις γυναίκες άνω των 30 ετών που πληρούσαν συγκεκριμένα περιουσιακά κριτήρια. Το 78% των γυναικών άνω των 30 ετών μπορούσαν πλέον να ψηφίζουν. Ο νόμος περί Κοινοβουλίου ψηφίστηκε τον Νοέμβριο του 1918 και κατοχύρωσε το δικαίωμα του εκλέγεσθαι για τις Βρετανίδες άνω των 21 ετών.

Παρότι οι επόμενες εκλογές απείχαν μόλις μερικές εβδομάδες, 17 γυναίκες κατέβηκαν υποψήφιες – μεταξύ αυτών και η Cristabel

Pankhurst. Μόνο μία εξελέγη, η Constance Markievicz η οποία, όμως, ως υποψήφια του Sinn Fein, δεν κατέλαβε την έδρα της στη Βουλή.

Η πρώτη γυναίκα βουλευτής που κάθισε στα έδρανα της Βουλής των Κοινοτήτων ήταν τελικά η Nancy Astor, τον Νοέμβριο του 1919.

Στις 2 Ιουλίου 1928 εφαρμόζεται ο Νόμος περί Εκπροσώπησης των Πολιτών με τον οποίο εναρμονίζονται οι προϋποθέσεις του δικαιώματος του εκλέγειν για άνδρες και γυναίκες – καθολικό δικαίωμα ψήφου για όλους τους πολίτες άνω των 21 ετών. Το 1969 δόθηκε ψήφος σε όλους τους πολίτες άνω των 18 ετών.

«Εμείς οι γυναίκες μιλάμε πολύ, αλλά ακόμα κι έτσι, πάλι δε λέμε ούτε τα μισά απ' όσα ξέρουμε.»

Nancy Astor